

Гладких Д. М.

ОЧІКУВАНИЙ ВПЛИВ БАНКРУТСТВА ПРОВІДНИХ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Досліджено проблему гіпотетичного впливу кризи на банківському ринку окремих країн на банківську систему України. Розкрито зміст регулюючих заходів держави, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості українських банків, що послідовно реалізуються з лютого 2022 р. та передбачають впровадження повного (незалежно від суми та валюти) державного гарантування банківських вкладів фізичних осіб, забезпечення банків необхідним обсягом рефінансування, радикальне підвищення рівня облікової ставки, активне накопичення міжнародних резервів, виведення з ринку проблемних банків, активацію використання норм обов'язкового резервування залучених банками коштів, зниження ставки за депозитними сертифікатами овернайт, активізацію роботи Ради з фінансової стабільності.

Визначено позитивні наслідки реалізації комплексу заходів з підтримки банківської системи України, зокрема: зниження темпів інфляції, зміцнення курсу гривні, збереження прибутковості банківською системою, поступове відновлення капіталізації банків.

Виокремлено проблеми, що потребують вжиття додаткових регулюючих заходів з боку держави, а саме зростання частки проблемних кредитів і фактичне призупинення кредитної діяльності банків.

Запропоновано низку заходів у межах удосконалення поточної монетарної політики України: розроблення механізму «аварійного» рефінансування банків на випадок швидкого поширення кризових явищ; безумовне дотримання політики «дорогих грошей»; обмеження темпів зростання емісії та грошової маси; відновлення практики обов'язкового продажу частини валютної виручки експортерів; забезпечення подальшого «тонкого налаштування» чинної методики обов'язкового резервування залучених коштів; врегулювання процедури управління «новими» NPL (Non-Performing Loan); створення спеціалізованої державної установи з управління проблемними активами для прийняття нею на баланс портфелів NPL державних банків.

Ключові слова: банки, інфляція, гривня, валюта, кредити, NPL, рефінансування, резервування.

JEL classification: E31, E40, E42, E50, E52, F31, F35

Вступ і постановка проблеми. З початку 2023 р. банківські системи США та окремих європейських країн стикаються з поширенням кризових явищ, що проявляються в падінні ринкової капіталізації та виході з ринку окремих банківських установ. Ці обставини актуалізують проблему оцінювання впливу потенційного розгортання світової банківської кризи на банківський сектор економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні проблеми грошово-кредитної системи України та монетарної політики держави охоплюють, зокрема, чинники загальної нестабільності фінансової сфери (Геєць, 2020), забезпечення фінансової безпеки країни (Haber et al., 2018), вибору оптимальних інструментів забезпечення економічної безпеки держави (Єфименко, 2018), ефективності монетарної політики (Барановський та ін., 2019), інституційної спроможності центрального банку як органу реалізації монетарної

політики держави (Любіч та ін., 2020), ефективності функціонування грошового каналу монетарної трансмісії (Науменкова та ін., 2022), керуваності інфляційними процесами (Данилишин, 2022), валютно-курсової політики держави (Дзюблук, 2018), оптимального валютного курсу (Кораблін, 2018), заощаджень домогосподарств як ключового складника ресурсної бази банків (Коваленко, Зваричук, 2021).

Невирішені частини проблеми. Надзвичайно актуальним і гостро дискусійним на сьогодні залишається питання побудови адекватного та ефективного механізму реагування на комплекс проблем грошово-кредитної сфери, пов'язаних із можливим розгортанням світової банківської кризи в умовах незавершеного збройного конфлікту на території України.

Мета і завдання. Метою статті є дослідження проблем, пов'язаних із гіпотетичним розгортанням банківської кризи у США та країнах

Європи, змісту регулюючих заходів держави, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості українських банків, що послідовно реалізуються з лютого 2022 р., обґрунтування додаткових невідкладних заходів, спрямованих на подолання проблем у банківській сфері країни.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Ключовим чинником загострення проблем у банківських системах економічно розвинутих країн світу є зростання темпів інфляції, що змушує провідні центробанки світу повертатись до реалізації політики «дорогих грошей» після багатьох років «кількісного пом'якшення» та «заливання грошима» проблеми накопичення боргів держав, суб'єктів господарювання та домогосподарств.

За підсумками 2022 р. рівень споживчої інфляції у США становив 6,5 % (Mutikani, 2023), у Німеччині – 9,6 % (НІСР – monthly data, 2023). Серед країн Європейського Союзу найбільше цінове зростання за підсумками 2022 р. фіксували Угорщина (25,0 %), Латвія (20,7 %), Литва (20,0 %), Естонія (17,5 %), Чехія (16,8 %), Польща (15,3 %), Словаччина (15,0 %), Болгарія (14,3 %). Цінове зростання в єврозоні в середньому становило 9,2 %, а в Європейському Союзі загалом – 10,4 %.

У межах реагування на негативну динаміку інфляції провідні центробанки світу були змушені оперативно та майже синхронно підвищувати рівень облікової ставки, що мало наслідком зростання вартості кредитних ресурсів для позичальників та провокувало зниження ділової активності, посилюючи ризик входження економічно розвинутих країн у зону рецесії.

Зокрема, ФРС США за підсумками дводенного засідання 21–22 березня 2023 р. підвищила ставку на 25 базисних пунктів – з 4,5–4,75 до 4,75–5 % річних (Federal Reserve issues FOMC statement, 2023). На попередньому засіданні 31 січня – 1 лютого ставка також зросла на 25 б. п. – з 4,25–4,5 до 4,5–4,75 %. За весь 2022 рік ФОМС підвищував її сім разів – на 25 б. п. у березні, на 50 б. п. у травні та на 75 б. п. у червні, липні, вересні та листопаді, у грудні ставку підвищили на 50 б. п. Отже, починаючи з березня 2022 р. ставка зросла в сукупності на 500 б. п. До цього її не підвищували з 2018 р., а протягом двох років (з березня 2020 р. до березня 2022 р.) ставка перебувала на рівні 0–0,25 % річних.

На думку головного економіста Atlas Capital Team Н. Рубіні, агресивна монетарна політика ФРС може поставити економіку США під тиск трьох різних стресових чинників, пов'язаних з обліковою ставкою. По-перше, такі високі ставки можуть легко зіштовхнути економіку

в рецесію і, таким чином, скоротити доходи як для домогосподарств, так і для компаній. По-друге, високі ставки означають, що компаніям доводиться користуватись дедалі дорожчими запозиченнями, які тиснуть на ціни на активи (протягом 2022 р. ціна акцій у США знизилася на 20 %). По-третє, висока облікова ставка провокує зростання як приватних, так і громадських боргів, які накопичуються під час низьких ставок.

Європейський центробанк також був змушений підвищити облікову ставку з 08.09.2022 з 0,5 до 1,25 %, з 27.10.2022 – до 2,0 %, з 15.12.2022 – до 2,5 %, з 02.02.2023 – до 3,0 %, з 16.03.2023 – до 3,5 %.

Станом на кінець березня 2023 р. ставки центробанків європейських країн, що не входять до єврозони, також перебували на максимумах, що є зіставними з рівнями кризових 2008–2009 рр., зокрема: Великої Британії – 4,25 %, Польщі – 6,75 %, Чехії – 7 %, Румунії – 7 %, Угорщини – 13 %.

Зростання ключових ставок у США та інших розвинутих країнах призводить до зниження привабливості ризикових інвестицій, а отже, високі ставки провідних центробанків провокують вплив інвестицій у так звані активи-сховища, що призводить до погіршення фінансового стану та подальшого банкрутства окремих банків, бізнес-моделі яких були побудовані на фінансуванні стартапів, зокрема двох установ із групи найбільших американських банків – Silicon Valley Bank (Вінокуров, 2023) та Signature Bank (Бабенко, 2023). Зростання вартості грошей також стало ключовим чинником загострення проблем у банківському секторі Європи, що змусило уряд Швейцарії здійснювати комплекс термінових заходів з порятунку одного з найстаріших і найбільших банків країни – Credit Suisse (Європейська правда, 2023). Під значним тиском залишається також лідер ринку банківських послуг Німеччини – Deutsche Bank, вартість акцій якого під час торгів у Франкфурті 24.03.2023 в моменті подешевшала на 15 %, що стало найбільшим їх падінням із часів пандемії в березні 2020 р. (Bloomberg, 2023).

На відміну від банківських систем США та ЄС, банківська система України функціонує у стресовому режимі з лютого 2022 р., а отже, значною мірою адаптувалась до роботи в умовах безпрецедентних зовнішніх і внутрішніх викликів. До того ж регулятивні заходи держави, спрямовані на підтримку грошово-кредитної системи, реалізуються від початку воєнних дій та мають не лише реактивний, а й значною мірою превентивний характер.

Впровадження відразу після повномасштабного російського вторгнення 100 % (незалежно від суми та валюти) державного гарантування банківських вкладів фізичних осіб дало змогу утримати ресурсну базу банківської системи на необхідному рівні, запобігло вилученню поточних і строкових депозитів населення, знизило тиск «гарячих» грошей на готівковий валютний ринок, забезпечило помірні (для умов воєнних дій) темпи цінового зростання.

Забезпечення банків необхідним обсягом рефінансування від початку повномасштабної війни підтримало ліквідність банківської системи на належному рівні та дозволило уникнути загрозливого сценарію «банкопаду». У міру стабілізації ситуації в банківській системі обсяг отриманого банками рефінансування почав скорочуватися з пікового значення 170 млрд грн станом на 01.03.2022 до 68 млрд грн 01.03.2023.

Радикальне підвищення рівня облікової ставки з 10 до 25 % річних з 03.06.2022 стало найважливішим заходом держави, спрямованим на приборкання високих темпів інфляції. Іншими завданнями цього заходу було визначено, зокрема, захист гривневих доходів і заощаджень громадян, збільшення привабливості гривневих активів, зниження тиску на валютний ринок та посилення спроможності НБУ забезпечувати курсову стабільність гривні.

Накопичення міжнародних резервів. Станом на 01.02.2022 Україна мала в розпорядженні 29,1 млрд дол. США валютних резервів. Мінімальну суму резервів (22,4 млрд дол. США) було зафіксовано станом на кінець липня 2022 р. Проте, незважаючи на необхідність здійснення значних інтервенцій для підтримки фіксованого курсу та регулярних платежів з обслуговування зовнішнього боргу, державі вдалося відновити витрачені на це кошти та збільшити обсяг міжнародних резервів до рівня 31,9 млрд дол. США станом на 01.04.2023, що є 11-річним максимумом (більший обсяг було зафіксовано в листопаді 2011 р.). Поточний обсяг міжнародних резервів забезпечує фінансування 4,2 місяця майбутнього імпорту (за мінімального рівня у 3 місяці). Минулого року Україна отримала безпрецедентну зовнішню фінансову підтримку – загалом близько 32,1 млрд дол. США. Найбільша фінансова допомога надійшла від США – 12 млрд дол. США, Європейського Союзу – 8 млрд дол. США, МВФ – 2,7 млрд дол. США, Канади – 1,9 млрд дол. США, Німеччини – 1,6 млрд дол. США. Крім того, у 2022 р. країна отримала близько 3,1 млрд дол. США завдяки розміщенню валютних ОВДП. Це разом із

міжнародною допомогою дало змогу компенсувати значну частину чистих інтервенцій НБУ з продажу валюти (25 млрд дол. США) та виплат країни за обслуговування й погашення державного боргу в іноземній валюті (9,1 млрд дол. США).

Виведення з ринку проблемних банків. На тлі фактичної відсутності в Україні явища «банкопаду», загроза якого була цілком реальною в умовах пролонгації воєнних дій, держава в особі регулятора здійснила превентивне та примусове виведення з ринку загалом 6 банків, у т. ч. 2 банків зі статутним капіталом російського державного походження (Сбербанк та Промінвестбанк), 1 банку з капіталом російського приватного походження (Форвард) та 3 проблемних банків із капіталом українського походження (Січ, Мегабанк, Айбокс).

Активізація використання норм обов'язкового резервування залучених банками коштів (останній раз змінювались у березні 2020 р. під час коронакризи) як одного зі «сплячих» інструментів монетарного регулювання, що ідентичний регулюванню параметрів грошової маси. Їх поетапне підвищення відбулось протягом грудня 2022 р. – березня 2023 р. Починаючи з 11.03.2023 нормативи формування банками обов'язкових резервів за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках фізичних осіб було додатково підвищено на 10 в. п. Після набрання чинності відповідним рішенням обов'язкові резерви банків становлять у національній валюті: за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках юридичних осіб – 10 %; за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках фізичних осіб – 20 % (до 11 березня – 10 %); за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних (крім інших банків) і фізичних осіб – 0 %; за коштами вкладів (депозитів) і коштами на поточних рахунках інших банків-нерезидентів і кредитами, отриманими від міжнародних (крім фінансових) та інших організацій-нерезидентів – 10 %; в іноземній валюті: за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках юридичних осіб – 20 %; за коштами на вимогу та коштами на поточних рахунках фізичних осіб – 30 % (до 11 березня – 20 %); за строковими коштами і вкладками (депозитами) юридичних (крім інших банків) і фізичних осіб – 10 %; за коштами вкладів (депозитів) і коштами на поточних рахунках інших банків-нерезидентів і кредитами, отриманими від міжнародних (крім фінансових) та інших організацій-нерезидентів – 20 %. Натомість з 11 травня 2023 р. регулятор прирівнює нормативи формування банками обов'язкових резервів за депозитами фізичних

осіб строком до трьох місяців до нормативів ОР за коштами фізичних осіб на поточних рахунках. Зокрема, норматив ОР за строковими коштами і депозитами фізичних осіб із початковим строком погашення до 92 календарних днів (включно) за коштами в національній валюті становитиме 20 %, а за коштами в іноземній валюті – 30 %. Натомість норматив ОР за депозитами населення зі строком погашення від 93 календарних днів не зміниться й за коштами в національній валюті становитиме 0 %, а в іноземній – 10 %. Відповідний крок націлений на збереження дієвості механізму обов'язкових резервів і посилення ринкових стимулів для залучення банками строкових депозитів населення у гривні. Це, зокрема, сприятиме подальшому зростанню процентних ставок за строковими депозитами, а отже – посиленню захисту гривневих заощаджень громадян від інфляційного знецінення.

Зниження ставки за депозитними сертифікатами (ДС) овернайт з 23 до 20 % річних і впровадження нових лімітованих тримісячних ДС під фіксовану ставку на рівні облікової ставки з 07.04.2023 у межах оптимізації операційного дизайну монетарної політики. При цьому можливості банків розміщувати кошти в тримісячних ДС залежатимуть від обсягів сформованих ними портфелів гривневих депозитів населення з початковим терміном розміщення від трьох місяців. Отже, відбувається поступова синхронізація рівнів доходності депозитних сертифікатів НБУ та ОВДП (18,5 % для річних та 19,6 % для дворічних ОВДП станом на 11.04.2023), що стимулюватиме банки активніше інвестувати в останні, забезпечуючи неемісійне фінансування бюджетного дефіциту.

Активізація роботи Ради з фінансової стабільності (РФС) як основного майданчика узгодження заходів монетарної політики держави. Зокрема, 03.02.2023 на рівні РФС було ухвалено рішення про проведення у 2023 р. комплексної оцінки стійкості банків та банківської системи загалом, а 05.04.2023 на позачерговому засіданні РФС було створено робочу групу з питань розвитку внутрішнього боргового ринку на виконання Меморандуму про економічну та фінансову політику з МВФ. РФС створена в березні 2015 р. Указом Президента України і є форумом для фахового обговорення системних ризиків, що загрожують фінансовій стабільності держави. До складу Ради входять, зокрема, голова НБУ, міністр фінансів, голова НКЦПФР, директор-розпорядник ФГВФО, заступник керівника ОПУ, до відання якого належать питання економічної політики.

Жорстка монетарна політика держави протягом 2022–2023 рр., спрямована на забезпечення стійкості банківської системи, курсової стабільності гривні та зниження темпів інфляції, зумовила низку позитивних наслідків.

Зниження темпів інфляції. Після досягнення піка цінового зростання (26,6 % р/р у жовтні 2022 р.) темпи інфляції в Україні почали знижуватись, досягнувши рівня 21,3 % у березні 2023 р. При цьому, незважаючи на аномальні умови функціонування економіки України в ситуації повномасштабної війни, поточні показники інфляції є зіставними з рівнем 2014 р. (24,9 %) та значно нижчими, ніж у 2015 р. (43,3 %).

Зміцнення курсу гривні. Останнім часом спостерігається тенденція зміцнення «ринкового» курсу гривні на готівковому ринку (до рівня 37,5–37,7 грн / дол. США станом на 11.04.2023) порівняно з піковими значеннями (41,5–41,6 грн / дол. США у вересні 2022 р.). Отже, відбувається поступова синхронізація готівкового та безготівкового курсу гривні, зафіксованого на рівні 36,57 грн / дол. США.

Збереження прибутковості банківською системою. Незважаючи на необхідність радикального (майже у 35 разів – з 3,4 млрд грн за 2021 р. до 118,9 млрд грн за 2022 р.) збільшення витрат на формування страхових резервів під проблемні активи, банківська система загалом у 2022 р. зафіксувала чистий прибуток на рівні 24,7 млрд грн.

Поступове відновлення капіталізації банківською системою. Станом на 01.02.2022 регулятивний капітал банківської системи загалом становив 219 млрд грн. Унаслідок воєнних дій, поточної збитковості та списання проблемних активів розмір регулятивного капіталу скоротився до 197 млрд грн станом на 01.09.2022, після чого розпочалось його відновлення до рівня 215 млрд грн станом на 01.03.2023.

Утім, досі не вирішеними проблемами банківської системи залишаються зростання частки проблемних кредитів і фактичне призупинення кредитної діяльності банків.

Зростання частки проблемних кредитів. Від початку повномасштабної війни спостерігається зростання частки NPL з 26,6 % станом на 01.03.2022 до 38,5 % на 01.03.2023. При цьому критичним рівнем відношення обсягу проблемних кредитів до загальної суми наданих банківською системою кредитів вважається 7 % (Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» № 1277, 2013, 29 жовтня). Натомість Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року передбачає

цільовий орієнтир зниження цього показника у 10 % (Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року “Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року”» № 347/2021, 2021, 11 серпня). У цьому сенсі особливе занепокоєння викликає зростання частки NPL державних банків (до 52,3 % станом на 01.03.2023), зокрема Приватбанку (67,5 %).

Фактичне призупинення кредитної діяльності банків, що проявляється у скороченні всіх складових кредитного портфеля (як юридичних, так і фізичних осіб, як гривневих, так і валютних кредитів).

Висновки та пропозиції щодо подальших досліджень

1. У 2022 р. Україна отримала близько 3,1 млрд дол. США завдяки розміщенню валютних ОВДП. Натомість загальна річна сума зовнішньої допомоги від країн-партнерів та МФО загалом становила близько 32,1 млрд дол. США, або у 10 разів більше. Тобто питома вага «ринкового», або «спекулятивного», зовнішнього фінансування бюджетного дефіциту є незначною. Отже, банкрутство окремих провідних іноземних банків не має чинити значного негативного впливу на банківський сектор економіки України.

2. Починаючи з лютого 2022 р. в Україні відбувається вимушене впровадження комплексу взаємопов'язаних заходів монетарного регулювання, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості банківської системи, зниження темпів цінового зростання та забезпечення курсової стабільності гривні в умовах війни, що слід визнати значною мірою успішним.

3. У межах удосконалення поточної монетарної політики України доцільно реалізувати такі заходи:

– розроблення механізму «аварійного» рефінансування банків (бланкового, за ставкою, суттєво нижчою за облікову ставку НБУ) на випадок швидкого поширення кризових явищ, що потенційно загрожують європейським та американським банкам, на банківську систему України;

– подальше безумовне дотримання політики «дорогих грошей», що унеможливує суттєве зниження рівня облікової ставки в короткостроковій перспективі навіть на тлі фактичної зупинки корпоративного кредитування в національній валюті на ринкових умовах за межами урядових кредитних програм;

– обмеження темпів зростання емісії та грошової маси шляхом поступової переорієнтації основного джерела фінансування бюджетного дефіциту від НБУ до комерційних банків;

– відновлення практики обов'язкового продажу частини валютної виручки експортерів на рівні 50–75 %, що має забезпечити зростання пропозиції безготівкової валюти на міжбанківському ринку;

– забезпечення подальшого «тонкого налаштування» чинної методики обов'язкового резервування залучених коштів з метою зростання у структурі банківських пасивів питомої ваги довгострокових гривневих вкладів;

– врегулювання процедури управління «новими» NPL, обслуговування яких позичальниками припинилося після початку повномасштабної війни;

– створення спеціалізованої державної установи з управління проблемними активами для прийняття нею на баланс портфелів NPL державних банків та можливого подальшого долучення до цього механізму банків з приватним капіталом.

Список літератури

- Бабенко, М. (2023, 16 березня). Обережно, криптовалюта! Чому збанкрутували два банки в США й чи будуть наступні. *Фокус*. <https://focus.ua/uk/economics/555441-oberezhno-kriptovalyuta-chomu-zbankrutuvai-dva-banki-v-ssha-y-chi-budut-nastupni>
- Барановський, О. І., Кужель, М. О., Жерліцин, Д. М., Сокирко, О. С., Нечипоренко, А. В. (2019). Економетричні моделі ефективності монетарної політики в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*, 3(30), 226–235. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/1951/1969>
- Вінокуров, Я. (2023, 13 березня). Світ панікує через крах Silicon Valley Bank і боїться нової фінансової кризи. Все настільки серйозно? *Економічна правда*. <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/03/13/697947>
- Гець, В. М. (2020). *Феномен нестабільності – виклик економічному розвитку*. Академперіодика.
- Данилишин, Б. М. (2022). Керованість інфляцією: наслідки для повоєнного суспільства. *Економічна правда*. <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/14/693781>
- Дзюблюк, О. В. (2018). Валютно-курсова політика як ключовий фактор макроекономічної стабілізації. У *Матеріали П'ятнадцятої Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія і виклики глобалізації» (29-30 березня 2018 р.)* (с. 138–140). ТНЕУ.
- Європейська правда. (2023, 20 березня). Як Швейцарія хоче уберегти банк Credit Suisse від банкрутства і Європу від фінансової кризи. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/03/20/7158316>
- Єфименко, Т. І. (2018). Монетарні інструменти економічної безпеки держави. *Фінанси України*, 1, 7–30. <https://doi.org/10.33763/finukr2018.01.007>
- Коваленко, В. В., Зваричук, Н. М. (2021). Заощадження домогосподарств та їх місце у формуванні ресурсної бази банків. In *Science and Practice, Actual Problems, Innovations. Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference, Amsterdam, Netherlands, November 09-12* (pp. 95–101). <https://books.google.com.ua/books?hl=en&lr=&i>

- d=z6NREAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA95&dq=info:txHGE63a1QJ:scholar.google.com&ots=8b92ozVvKf&sig=k0tQ00A94pJMczGSYNA0WzPmB08&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Кораблін, С. О. (2018). Валютний курс. *Економічна теорія*, 2, 92–119.
- Любич, А. О., Шульга, Н. П., Бортніков, Г. П. (2020). Незалежність центрального банку як органу монетарної політики. *Фінанси України*, 11, 35–55.
- Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» № 1277. (2013, 29 жовтня). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
- Науменкова, С. В., Міщенко, С. В., Міщенко, В. І. (2022). Ефективність функціонування грошового каналу монетарної трансмісії в Україні. *Економічний простір*, 179, 108–115. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/179-16>
- Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року “Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року” № 347/2021. (2021, 11 серпня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>
- Babenco, M. (2023). Beware, cryptocurrency! Why did two banks in the USA go bankrupt and will there be more? *Focus*. <https://focus.ua/uk/economics/555441-oberezhno-kriptovalyutachomu-zbankrutuvai-dva-banki-v-ssha-y-chi-budut-nastupni> [in Ukrainian].
- Baranovskyi, O., Kuzheliev, M., Zherlitsyn, D., Sokyрко, O., & Nechyporenko, A. (2019). Econometric models of the effectiveness of monetary policy in Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(30), 226–235. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/1951/1969> [in Ukrainian].
- Bloomberg. (2023). Deutsche Bank Drops in Selloff Citi Describes as Irrational. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-03-24/europe-s-banks-erase-weekly-gains-as-us-probe-adds-to-concerns?srnd=premium-europe>
- Haber, J. A., Bukhtiarova, A., Chorna, S., Iastremska, O., & Bolgar, T. (2018). Forecasting the level of financial security of the country (on the example of Ukraine). *Investment Management and Financial Innovations*, 15(3), 304–317. [https://doi.org/10.21511/imfi.15\(3\).2018.25](https://doi.org/10.21511/imfi.15(3).2018.25)
- Danylyshyn, B. (2022). Controlling Inflation: Implications for Postwar Society. *Economic truth*. <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/14/693781> [in Ukrainian].
- Decree of the President of Ukraine “On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated August 11, 2021 “On the Economic Security Strategy of Ukraine for the period until 2025”” No. 347/2021. (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text> [in Ukrainian].
- Dziubliuk, O. (2018). Exchange rate policy as a key factor of macroeconomic stabilization. In *Materials of the Fifteenth Anniversary International Scientific and Practical Conference of Young Scientists “Economic and Social Development of Ukraine in the 21st Century: National Vision and Challenges of Globalization” (March 29-30, 2018)* (pp. 138–140) [in Ukrainian].
- Eurointegration. (2023). How Switzerland wants to save the Credit Suisse bank from bankruptcy and Europe from the financial crisis. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/03/20/7158316> [in Ukrainian].
- Federal Reserve issues FOMC statement. (2023). <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20230322a.htm>
- Bloomberg. (2023). Deutsche Bank Drops in Selloff Citi Describes as Irrational. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-03-24/europe-s-banks-erase-weekly-gains-as-us-probe-adds-to-concerns?srnd=premium-europe>
- Federal Reserve issues FOMC statement. (2023). <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/monetary20230322a.htm>
- Haber, J. A., Bukhtiarova, A., Chorna, S., Iastremska, O., & Bolgar, T. (2018). Forecasting the level of financial security of the country (on the example of Ukraine). *Investment Management and Financial Innovations*, 15(3), 304–317. [https://doi.org/10.21511/imfi.15\(3\).2018.25](https://doi.org/10.21511/imfi.15(3).2018.25)
- HICP – monthly data (annual rate of change). (2023). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/PRC_HICP_MANR_custom_3761882/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4ad27e6f-358a-4a3d-82a0-587d69a833eb
- Mutikani, M. (2023, January 12). U.S. inflation retreating as consumer prices fall; labor market still tight. *Reuters*. <https://www.reuters.com/markets/us/us-consumer-prices-fall-december-weekly-jobless-claims-edge-down-2023-01-12>
- Heyets, V. (2020). *The phenomenon of instability is a challenge to economic development*. *Akademperiodyka* [in Ukrainian].
- HICP – monthly data (annual rate of change). (2023). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/PRC_HICP_MANR_custom_3761882/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4ad27e6f-358a-4a3d-82a0-587d69a833eb
- Iefymenko, T. (2018). Monetary tools of the state economic security. *Finance of Ukraine*, 1, 7–30. <https://doi.org/10.33763/finukr2018.01.007> [in Ukrainian].
- Korablin, S. (2018). Exchange rate. *Economic Theory*, 2, 92–119 [in Ukrainian].
- Kovalenko, V., & Zvorychuk, N. (2021). Savings of households and their place in the formation of the resource base of banks. In *Science and Practice, Actual Problems, Innovations. Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference, Amsterdam, Netherlands, November 09-12, 2021* (pp. 95–101). https://books.google.com.ua/books?hl=en&lr=&id=z6NREAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA95&dq=info:txHGE63a1QJ:scholar.google.com&ots=8b92ozVvKf&sig=k0tQ00A94pJMczGSYNA0WzPmB08&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false [in Ukrainian].
- Lyubich, A., Shulga, N., & Bortnikov, H. (2020). Independence of the central bank as a body of monetary policy. *Finance of Ukraine*, 11, 35–55 [in Ukrainian].
- Mutikani, M. (2023, January 12). U.S. inflation retreating as consumer prices fall; labor market still tight. *Reuters*. <https://www.reuters.com/markets/us/us-consumer-prices-fall-december-weekly-jobless-claims-edge-down-2023-01-12>
- Naumenkova, S., Mishchenko, S., & Mishchenko, V. (2022). Effectiveness of functioning of the money channel of monetary transmission in Ukraine. *Economic Space*, 179, 108–115. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/179-16> [in Ukrainian].
- Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine “On the approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine” No. 1277. (2013). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> [in Ukrainian].
- Vinokurov, Ya. (2023, March 13). The world is panicking over the collapse of Silicon Valley Bank and fears a new financial crisis. Is everything so serious? *Economic Truth*. <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/03/13/697947> [in Ukrainian].

Dmytro Hladkykh

EXPECTED IMPACT OF THE BANKRUPTCY OF LEADING FOREIGN BANKS ON THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE

The purpose of the article is to study the problems associated with the possible unfolding of the banking crisis in the USA and European countries, the content of state regulatory measures aimed at ensuring the financial stability of Ukrainian banks, which will be implemented consecutively from February 2022, the justification of additional, most urgent measures aimed at overcoming existing problems in the country's banking system. General scientific and special methods are used: analysis, synthesis, grouping, description, comparison, theoretical generalization and abstract-logical. In the course of the research, it was concluded that the bankruptcy of some leading foreign banks should not have a significant negative impact on the banking sector of the Ukrainian economy. The article also discloses the content of state regulatory measures aimed at ensuring the financial stability of Ukrainian banks, which include the implementation of full (regardless of the amount and currency) state guarantee of bank deposits of individuals, providing banks with the required amount of refinancing, a radical increase in the discount rate, active accumulation of international reserves, withdrawal of problem banks from the market, activation of the use of norms of mandatory reservation of funds raised by banks, reduction of the rate on overnight deposit certificates, activation of the work of the Financial Stability Council. The positive consequences of the implementation of a set of measures to support the banking system of Ukraine were determined, in particular: a decrease in inflation rates, strengthening of the hryvnia exchange rate, preservation of profitability of the banking system, gradual restoration of bank capitalization. Problems that require the adoption of additional regulatory measures by the state are highlighted, namely the increase in the share of problem loans and the actual suspension of credit activities of banks. A number of measures are proposed within the framework of improving the current monetary policy of Ukraine: development of the mechanism of "emergency" refinancing of banks in case of rapid spread of crisis phenomena; unconditional adherence to the policy of "expensive money"; limitation of emission and money supply growth rates; restoration of the practice of compulsory sale of a part of the foreign currency earnings of exporters; ensuring further "fine-tuning" of the current method of mandatory reservation of the funds involved; settlement of the "new" NPL management procedure; creation of a specialized state institution for the management of problem assets to accept NPL portfolios of state banks on the balance sheet. The results of the research can be used at the level of the National Bank and the government in the process of forming urgent measures in the field of monetary policy implementation.

Keywords: banks, inflation, hryvnia, currency, loans, NPL, refinancing, provisioning.

Матеріал надійшов 15.04.2023

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)